

TOLNA MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Iktatószám: TO/70/00112-6/2016

Ügyintéző: Gaál Zoltánné/Sasvári Anikó

Telefon: (74) 505-850

Tárgy: Szálkai Strand 2011. évi fürdővíz
profiljának felülvizsgálata

Hivatkozási szám: -

Melléklet: 1 db

HATÁROZAT

A népegészségügyi feladatkörben eljáró Tolna Megyei Kormányhivatal - hivatalból indított eljárásban - a Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve 852-7/2011 számú határozatával megállapított Szálkai Strand (Szálkai-víztározó) fürdővízprofil **felülvizsgálta és jelen határozat elválaszthatatlan részét képező 1. számú melléklete szerint frissíti.**

Az ügyben a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 1) szakhatóságként járt el, és az alábbi szakhatósági állásfoglalást adta:

„A Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Közegészségügyi Osztály (7100 Szekszárd, Dr Szentgáli Gy u 2.) által a Szálkai strand, mint kijelölt fürdőhely fürdővízprofil felülvizsgálatára irányuló hivatalból indított eljáráshoz szakhatósági hozzájárulásomat előírások nélkül megadom.”

E határozat ellen a közlésétől számított 15 napon belül az Országos Tisztifőorvoshoz (Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatal 1097 Budapest, Albert Flórián út 2-6) címzett, de hatóságomnál benyújtott, indokolással ellátott fellebbezéssel élhet

A fellebbezésben nem lehet olyan új tényre hivatkozni, amelyről az ügyfélnek a döntés meghozatala előtt tudomása volt

A fellebbezés illetéke 5000 Ft, melyet az eljárás megindításakor a fellebbezésen illetékbélyeggel vagy az eljárás kezdeményezését megelőzően átutalással kell megfizetni a Tolna Megyei Kormányhivatal 10046003-00306014-00000000 számú számlájára (az átutalás közleményrovatában az ügyfél neve, lakcíme vagy székhelye feltüntetésével)

INDOKOLÁS

A Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve 852-7/2011. számú határozatában a Szálkai strand (Szálkai-víztározó) tekintetében megállapította a fürdővízprofil

A Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya 2015. december 18-án hivatalból eljárást indított a fürdővíz profiljának felülvizsgálata érdekében.

A szakhatóságként megkeresett Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2016 január 05-én megállapította hatásköre hiányát és megszüntette a szakhatósági eljárást

A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2016 február 18-án szakhatósági állásfoglalását előírások nélkül megadta.

Népegészségügyi Főosztály

7100 Szekszárd Dr Szentgáli Gyula u 2 Telefon: (36 74) 505-850 Fax: (36 74) 512-428 E-mail: titkarsag.tolna@ddr.antsz.hu
Honlap: www.kormanyhivatal.hu

A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 78/2008. (IV.3.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 6. § (1) és (2) bekezdése értelmében népegészségügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal (a továbbiakban: megyei kormányhivatal) – hivatalból indított eljárásban – minden fürdővíz profilját megállapítja az 5. mellékletben foglalt előírásoknak megfelelően. Egy fürdővízprofil vonatkozhat egy vagy több összefüggő fürdővízre. A fürdővízprofilokat az 5. mellékletben előírtaknak megfelelően rendszeresen felül kell vizsgálni és frissíteni kell.

A Korm. rendelet 5. számú mellékletének 2. pontjában foglaltak szerint, ha a fürdővíz osztályozása „jó”, „tűrhető” vagy „kifogásolt”, a fürdővíz profilját rendszeresen felül kell vizsgálni, és ki kell értékelni, hogy az 1. pontban felsorolt szempontok közül megváltozott-e valamelyik. Szükség esetén ezt frissíteni kell. A felülvizsgálat tárgyát és gyakoriságát a szennyezés természete és súlyossága alapján kell meghatározni. Ezek tartalmának és gyakoriságának legalább az alábbi táblázatban meghatározottaknak kell megfelelnie.

A fürdővizek osztályozása	„Jó”	„Tűrhető”	„Kifogásolt”
Felülvizsgálatokat kell tartani legalább	4 évente	3 évente	2 évente

Abban az esetben, ha a fürdővizet előzetesen a „Kiváló” osztályba sorolták, a fürdővíz profilját csak akkor kell felülvizsgálni, és ha szükséges frissíteni, ha az osztályozás „jó”, „tűrhető” vagy „kifogásolt” minősítésre változik. A felülvizsgálatnak le kell fednie a Korm. rendelet 5. melléklet 1. pontban említett összes szempontot.

Abban az esetben, ha a fürdővíz területén vagy annak közelében jelentős építési munka folyik, vagy az infrastruktúra jelentősen megváltozik, a fürdővíz profilját frissíteni kell a következő fürdősi idény kezdete előtt.

A fürdővíz 2014. évi osztályba sorolása a 2011-2014. évek fürdővíz vizsgálati eredményei alapján „jó minősítést” kapott.

Hatóságom a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Ket.) 44. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakra figyelemmel megkereste az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, a népegészségügyi szakigazgatási feladatok ellátásáról, valamint a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 323/2010. (XII.27.) Korm. rendelet 23. § (3) bekezdése alapján a vízvédelmi feladatkörében eljáró megyei katasztrófavédelmi igazgatóságot, mint az ügyben érintett szakhatóságot.

A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság a rendelkező részben ismertetett 35700/1587-3/2016. ált. számú szakhatósági állásfoglalását az alábbiakkal indokolta:

„A Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Közegészségügyi Osztály TO/70/00109-2/2016. számú végzésében fürdővízprofil felülvizsgálati eljárásban szakhatósági állásfoglalást kért a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságtól a Szálkai strand vonatkozásban.

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, a népegészségügyi szakigazgatási feladatok ellátásáról, valamint a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 323/2010. (XII.27.) Kormányrendelet 23. § (3) bekezdése szerint a Kormány a fürdővízprofil megállapítására, felülvizsgálatára és frissítésére irányuló, valamint a vízminőség romlása esetén lefolytatott eljárásban – a szennyező anyagok kibocsátási határértékeinek megállapítása, a természetes vizek minőségének védelme érdekében a vizek állapota, valamint a lehetséges szennyezések megállapítása kérdésében –, első fokú eljárásban az első fokon eljáró vízvédelmi hatóságot, másodfokú eljárásban a másodfokon eljáró vízvédelmi hatóságot szakhatóságként jelöli ki.

A rendelkezésemre álló adatok alapján megállapítható, hogy a már korábban feltárt szennyező forrásokon túlmenően jelentős szennyező a strand közelében nem ismert.

A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság hatáskörét vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014 (IX 4.) Korm rendelet (továbbiakban: Kijr.) 10. § (1) bekezdés 4. pontja, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, a népegészségügyi szakigazgatási feladatok ellátásáról, valamint a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 323/2010. (XII 27.) Kormányrendelet 23. § (3) bekezdése, a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996 (V 22.) Korm rendelet 1. § (1) bekezdése, illetékességét a Kijr. 10. § (2) bekezdése és az 2. melléklet 4. pontja állapítja meg

A szakhatósági állásfoglalásom ellen fellebbezésnek nincs helye A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 44. § (9) bek értelmében a szakhatósági állásfoglalásom az engedélyező hatóság által kiadott döntés elleni fellebbezéssel támadható meg "

Határozatomat az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 2. § (1) bekezdés d) pontjában, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, a népegészségügyi szakigazgatási feladatok ellátásáról, valamint a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 323/2010. (XII.27.) Kormányrendelet 10. § (1) bekezdés b) pontjában, a természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 78/2008 (IV 3.) Kormányrendelet 6. § (1) bekezdésében megállapított hatáskörömben, továbbá a 323/2010 (XII 27.) Kormányrendelet 4. § (2) bekezdése szerinti illetékességemben eljárva, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény szerint hoztam meg

Döntésem kapcsán eljárási költség nem merült fel, ezért annak megállapításáról és viseléséről nem rendelkeztem.

A fellebbezési illeték mértékét az illetékről szóló 1990. évi CXIII. törvény 29. § (2) bekezdése alapján állapítottam meg

A jogorvoslati lehetőségről szóló tájékoztatás a Ket. 98. § (1) bekezdésén, 99. § (1) bekezdésén, 102. § (1) bekezdésén alapul.

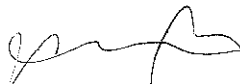
A Ket. 98. § (1/a) bekezdése alapján a fellebbezésben nem lehet olyan új tényre hivatkozni, amelyről az ügyfélnek a döntés meghozatala előtt tudomása volt

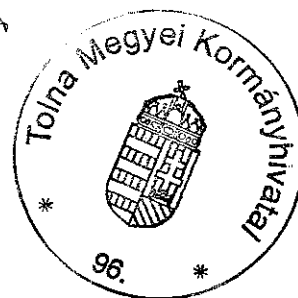
A fellebbezést a Ket. 98. § (1/a) bekezdése, valamint az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 14/B. § (2) bekezdése értelmében indokolni kell

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, a népegészségügyi szakigazgatási feladatok ellátásáról, valamint a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 323/2010 (XII.27.) Korm rendelet 19. § (2) bekezdés b) pontja szerint a másodfokú hatósági jogkört az országos tisztifőorvos gyakorolja

Szekszárd, 2016. március 02.

Dr. Horváth Kálmán kormány megbízott nevében és megbízásából

Dr. Németh Lídia
megyei tisztifőorvos
főosztályvezető

Melléklet: 1 db

Értesítést kap:

- 1 ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal e-mail útján: kozegeszseg@oth.antsz.hu
- 2 Országos Közegészségügyi Központ Országos Környezetegészségügyi Igazgatóság email útján: vizminoseg@oki.antsz.hu
- 3 Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság e-mail útján: fejer.vizugy@katved.gov.hu
- 4 Szálkai Szolgáltató és Kereskedelmi Kft 7100 Szekszárd, Kisfaludy u. 18 (TÉRTIVEVÉNY!)
- 5 Irattár

SZÁLKA TERMÉSZETS FÜRDŐ STRAND FÜRDŐVÍZ PROFILJA

KÉSZÍTETTE:

**TOLNA MEGYEI KORMÁNYHIVATAL
NÉPEGÉSZSÉGÜGYI FŐOSZTÁLY
KÖZEGÉSZSÉGÜGYI OSZTÁLY**

2015. NOVEMBER

1. BEVEZETÉS

A 78/2008. (IV.3.) Kormányrendelet 6. § (1) bekezdése szerint a népegészségügyi feladatkörében eljáró megyei kormányhivatal – hivatalból indított eljárásban – minden fürdővíz profilját megállapítja az 5. *mellékletben* foglalt előírásoknak megfelelően.

A fürdővízprofilokat az 5. mellékletben előírtaknak megfelelően rendszeresen felül kell vizsgálni és frissíteni kell. A SZÁLKAI. strand az elmúlt években „jó” minősítést kapott, ezért felülvizsgálatát

négyévente kell elvégezni. Jelen fürdővízprofil a 4 éve, 2011-ben készült fürdővízprofil felülvizsgálata alapján létrehozott dokumentáció.

Ez az anyag a 78/2008. (IV.3.) Kormányrendelet 6.§ és 5. melléklet, valamint a 2006/7/EK Irányelv 6. cikkely és III. melléklet előírásainak megfelelően készült fürdővízprofil.

2. A fürdővíz alapadatai

Vízgyűjtő-kerület azonosítója: HU1000

Vízgyűjtő-kerület neve: Danube

Részvízgyűjtő-kerület azonosítója: HUAEP180

Részvízgyűjtő-kerület neve: Duna

Nemzeti víz-azonosító: AIT872

Nemzeti víz-megnevezés: Szálkai-víztározó

A fürdővíz azonosító jele: HUBW-01705

Tagállam: Magyarország

Régió: Dél-dunántúl

megye: Tolna

Település: Szálka

A víz földrajzi neve: Szálkai-víztározó. (völgyzárógátas dombvidéki víztározó)

A fürdővíz neve Szálkai Strand

Tulajdonosa: Szálka Község Önkormányzata

Címe: 7121 Szálka, Petőfi u.2.

Telefon/Fax: 06/74/509-520,509-52

E-mail: pmhivatal.szalka kukac t-online.hu

Polgármester: Pálfi János

Üzemeltető: Szálkai Szolgáltató és Kereskedelmi Kft

Címe: 7121 Szálka, 043/5. hrsz.

Posta címe: 7100 Szekszárd, Kisfaludy u. 18.

Telefon: 06 30 937 2633

Felelős vezető: Pálfi János

A monitoring pont koordinátái: N 461619; E 183762

3. A fürdővíz felügyeletében illetékes hatóságok:

Közegészségügyi hatóság:

Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály, Közegészségügyi Osztály

Dr. Németh Lídia megyei tisztifőorvos, főosztályvezető

7100 Szekszárd, dr. Szentgáli Gy.u.2.;

Tel: 06- 74/505-850

Fax: 06- 74/512-428

e-mail: titkarsag.tolna@ddr.antsz.hu

Szekszárdi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály

Tamásné Dr. Albert Nóra járási tisztifőorvos, osztályvezető

7100 Szekszárd, dr. Szentgáli Gy.u.2.

Tel.: 06- 74/505-850

Fax: 06- 74/512-428

e-mail: titkarsag.szekszard@ddr.antsz.hu

Vízügyi hatóság:

Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Magosi Lajos tűzoltó ezredes, igazgató

8000 Székesfehérvár, Szent Flórián krt. 2.

Tel.: 06-22/ 310-948

Fax: 06-22/ 333-751

e-mail: fejer.vizugy@katved.gov.hu

A fürdővízprofil létrehozásában illetve felülvizsgálatában illetékes hatóság:

Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály, Közegészségügyi Osztály

Dr. Németh Lídia megyei tisztifőorvos, főosztályvezető

7100 Szekszárd, dr. Szentgáli Gy.u.2./;

Tel: 06- 74/505-850

Fax: 06- 74/512-428

e-mail: titkarsag.tolna@ddr.antsz.hu

A fürdővíz-profil utolsó felülvizsgálata: 2015.

A fürdővízprofil során következő felülvizsgálata: 2019.

4. A SZÁLKAI STRAND, VALAMINT A SZÁLKAI VÍZTÁROZÓ VÍZGYŰJTŐ TERÜLETÉRE ESŐ EGYÉB FELSZÍNI VIZEK FIZIKAI, FÖLDRAJZI ÉS HIDROLÓGIAI JELLEMZŐI

Szálka a szekszárdi dombvidék déli részén fekszik Szekszárdtól és Bonyhádtól egyformán 12 km-re. Keletre a Sárköz termékeny síksága, nyugatra a Völgység, északra pedig a Hegyhát húzódik.

Határa változatos, dombokkal, völgyekkel szabdaltnak, erdővel sűrűn borított területének legnagyobb részén gyenge minőségű barna erdőtalajok vannak.

Szálka mellett a szekszárdi dombvidék leghosszabb északkelet-délnyugati irányú völgyének elzárásával szabálytalan alakú víztározó jött létre. Ez a mesterséges tó ma a falu legnagyobb vonzereje.

Zsáktelepülés jellegéből következő korábbi elzártsága is megszűnt a bonyhád-bátaszéki úthoz történő csatlakoztatással, amely kijáratot jelent a 6.sz. főútra, és a szomszédos településekhez. Kelet felé a falu szerpentin műúttal csatlakozik a Sárközt keresztülszelő bátaszék-szekszárdi útvonalhoz.

A legközelebbi vasútállomás a Szálkától 5 km-re lévő Möcsény községben van. A falu két völgyben fekvő, hosszan elnyúló „V” alakot formáz.

A strand mederfenék jellemzése: homokos, iszapos aljzatú.

A strandhoz tartozó partszakasz talaja: füves, 1,5 ha-os területen került kialakításra.

A víz elérhetősége: lépcsős, sekély lassan mélyülő..

A strand hossza: 310 m.

A strand vízmélység-profilja: a vízmélység a parthoz közeli részeken 80cm, a parttól 40 m távolságra éri el a 150cm-t, a legmélyebb részen 200cm mély, majd újra sekélyesedik.

Kommunális infrastruktúra: A legnagyobb vendégszámra vonatkozóan rendezett pihenőhely, a gépjárművek számára parkolóhely kialakított. A területen két épület üzemel különböző funkciókkal:

Az 1. számú épület a szociális blokk: 2 db férfi és 2 db női vízöblítéses WC - vel, 1 db hideg-melegvízzel ellátott zuhanyzóval és 1 db kézmosóval üzemel.

A 2. számú épületben büfé működik a fürdővendégek kiszolgálása érdekében. A szociális blokk kiegészítéseként a vízparton 4 db zuhany és 1-1-db férfi és női vízöblítéses WC biztosítja. A hulladékgyűjtés megoldott, a hulladékgyűjtők ürítését legalább napi rendszerességgel végzik.

Kereskedelmi infrastruktúra: a fürdővendégek számára büfé üzemel.

Kiegészítő rekreációs infrastruktúra:

A fürdő területén játszótér, strandröplabda pálya, vízi sportlehetőségek (vizibicikli), kemping biztosítottak.

A fürdőzők maximális száma: Átlagos nyári napokon a strandon a fürdőzői létszám 50-150 fő, a kánikulai hétvégéken viszont AZ 1000 FŐT is eléri.

A víz hőmérséklete: A víz hőmérsékletének átlaga a nyári szezonban: 26 °C, minimuma: 20 °C, maximuma : 28 °C. Egy alkalommal 30 °C-ot is mértek. A megfigyelések alapján elmondható, hogy általában 3 °C-val magasabbak értékeket mérnek, mint a Balatonnál.

Szálka megközelíthetősége, elhelyezkedése Magyarországon.

(forrás: google)

A fürdővíz légi fényképe Térképvázlat a mintavételi pont megjelölésével

A tározó területe a Dunántúli-dombság, azon belül a Szekszárdi-dombság déli részén található. A vízgyűjtő terület ÉK – DNY irányú, kissé elnyúlt alakú, erősen dombos, nagyrészt erdő és szántó, kisebb részben szőlőművelésű terület, nagysága 25 km².

A dombvidék alapkőzetét a pannon eredetű kékes-szürkés agyag, illetve sárgás-szürkés homok rétegek alkotják, igen változatos vastagságban és összetételben. A felszín kialakításához hozzájárultak a suvadások, a visszahúzódó tenger és a folyók munkája is. A löszhullás előtt a maihoz hasonló felszín már kialakult, ezt borította be a pleisztocén korban a terület talajalkotó közege a lösz. A terület jellemző talaja gyenge minőségű barna erdőtalaj.

A tározó hazánk egyik legmelegebb éghajlatú vidékén található. A csapadék sokéves átlaga 630-700 mm közötti. A terület csapadékjárását a május, júniusi maximumok, míg a minimumok általában az év elejei hónapokat, január, február jellemzik. Az éves középhőmérséklet 10,5 °C körüli. A napsütéses órák

átlaga a 2000 órát meghaladja. Az uralkodó szélirány az ÉNy-i, de ősszel megnő a DK-i szelek valószínűsége is.

A talajvíz a felszíntől számítva 1,3 – 2,8 m-es szintekben jelenik meg, mely az élő patak medrétől és a vízhozamtól függően a meder felé közeledve kismértékű gravitációs nyomás alatt áll.

A tározó Szálka községtől DNy-i irányban található, a Lajvér-patak 27+125 km szelvényében épült völgyzárógát által került kialakításra. A tározó feladata a Lajvér-patak alsó szakaszán az árvízhozamok csökkentése, a bátai szivattyútelep részbeni tehermentesítése, a Lajvér-patak alsó szakaszán a hordalék csökkentése, továbbá üdülés, pihenés, sport.

A tározó hossza 2300 m, maximális üzemvízszintnél 56,7 ha felületű, ilyenkor a tározott víz mennyisége 1.893.000 m³.

A tározóban állandó üzemvízszintet tartanak. A víz leeresztése egy, a völgyzárógátba épített többfeladatú műtárgy segítségével lehetséges. A műtárgy feladata az üzemvízszint biztosítása, az árvízhozamok levezetése, a szükség szerinti részleges vagy teljes lecsapolás biztosítása. Az árhullámok lebecsátása automatikusan történik a bukás árapasztón keresztül, ha ez nem elégséges, a fenék leürítő tolózár nyitásával növelhető a leeresztett vízmennyiség.

A Lajvér-patak 29+425 km szelvényében épült völgyzáró gáttal kialakításra került a tározó feliszapolódását késleltető, 5,7 ha felületű hordalékfogó tározó.

A Lajvér-patak legtöbb mellékágát források táplálják, a vízfolyás sokévi középvízhozama 50 l/sec. Az egyik mellékágon létesült a Szálka községhez tartozó, völgyzárógátas Fűrésztelepi tározó, a mellékág 0+830 szelvényében. Elsődleges hasznosítási célja az árvízcsúcs csökkentés, másodsorban a horgászat. Üzemi vízszinten felülete 6,4 ha és 86.000 m³ víz tározódik benne. Árvízszinten a felülete 7,7 ha, maximálisan 126.000 m³ víz tározására alkalmas.

Szálka felszíni vizei a Duna jobb parti vízrendszeréhez tartoznak. Szálka szempontjából a legjelentősebb vízfolyás a Lajvér-patak. A község területének jelentős része a Lajvér-patak vízgyűjtőjének része, a rendszert tekintve a Szekszárd-Báti főcsatorna a fő befogadó. A jelentős vízhozamú Lajvér-patak Szálka belterületétől északkeletre három forrásból ered. A községtől délnyugatra három víztározót duzzasztottak fel rajta. A területet több észak-déli irányú völgy tagolja, ezek közül többen (Isten-völgyében és a Petőfi u. mellett) kisebb patakok folynak. A patakra települt törendszert a szomszédos Möcsény közigazgatási területére is áthúzódnak.

Vízbetáplálás: A törendszert a 90 km²-es vízgyűjtő területű Lajvér-patak és az Isten-völgyében található vízfolyás táplálja. A Lajvér patakba nyílt árkok és zárt csapadék csatornák vezetnek: Faluárkok, Fűrésztelepi árok, Faluárkok mellékága.

Lajvér-völgy:

A Szálkai Tározó és a Lajvér patak vízgyűjtő területének térképe

A Lajvér-patak felső vízgyűjtője dombvidéki jellegű, nagy esésű., az összegyülekezési idő kicsi. Az alsó, síkvidéki vízgyűjtő morfológia szempontból egy feltöltött síkság. A vízfolyás ezen a szakaszon jelentős mennyiségű hordalékot szállít, amelyet a síkvidéken rak le. A hordaléklerakódást és az alsó szakaszon az árvízi elöntések veszélyeit jelentősen csökkentette a felső szakaszon 1978-ban megépült völgyzárógátas Szálkai 5,7 ha-os iszapfogó tó és 57 ha-os záportározó. A felső szakasz mederrendezése az 56.sz. út hídjától a szálkai záportározó töltéséig 2002-ben megvalósult. A vízgyűjtő alsó részén, a sík területeken a nagy növényi borítottság, és a lefolyástalan területek a jellemzőek. Az összegyülekezési idő nagy, lefolyás alig van, a vízfolyás esése kicsi. A Lajvér-patak alsó szakaszának utolsó rendezése az 1980-as években volt. A vízfolyás hordalékproblémáit az elmúlt 110 év során többféleképpen próbálták kezelni, de megnyugtató, végleges változat még nem valósult meg. Bátaszék határában ennek következtében az idők folyamán függő meder alakult ki, mely minden nagyobb árhullám levonulásakor elöntéssel fenyegeti Bátaszék egyes részeit (új telep) és a vasutat.

5. LEHETSÉGES SZENNYEZÉSEK ÉS OKAINAK MEGHATÁROZÁSA ÉS ÉRTÉKELÉSE, AMELYEK A FÜRDŐVIZEKRE HATÁSSAL LEHETNEK ÉS KÁROSÍTHATJÁK A FÜRDŐZŐK EGÉSZSÉGÉT

A völgyzárógátas tavak esetében a völgyzárógát jelenti a legfontosabb emberi beavatkozást, melyek a vízfolyások hosszirányú átjárhatóságát akadályozzák.

A völgyzárógátas tavak esetében fontos változás, hogy a duzzasztás hatására a vízfolyás sebessége lelassul, így a duzzasztott szakasz állóvízhez közelítő jelleget mutat. Ennek eredményeképpen a szakasz feliszapolódása más mértékű és az ökológiai tulajdonságai is eltérőek, mint a vízfolyás egyéb, kevésbé módosított szakaszain. Problémaként merülhet fel egyes vízfolyások vízhiányos állapota is - ott, ahol több tó, tórendszer működik, mint amennyit a vízfolyás vízhozama elbír.

Lokális nagycsapadékok hatására egyre gyakrabban tapasztalható jelentős vízszintemelkedés a vízfolyásokon, mely elsősorban a dombvidéken jelent problémát. Példaként említhető a Lajvér -patak 13+000-13+214 km szelvényei közötti depónia szakadása 2010. évben. A kiáramló víz az M6-os autópályát, valamint az autópálya átereszei alatt átfolyó víz Bátaszék települést veszélyeztette.

Pontszerű szennyező források a Szálkai strand vízgyűjtőjén

Pontszerű szennyező forrásként elsősorban a települési szennyvizek, a hulladéklerakók és az állattartó telepek jöhetnek számításba.

A Szálkai záportározó vízgyűjtőjén található Szálka település csatornázott. A település a Szálka – Szennyvízelvezetési agglomerációhoz tartozik, a csatornázási és a rákötési arány is 100 %-os. A szennyvíztisztító telepre beérkező szennyvíz éves átlagos mennyisége 19.000 m³/év, mely mechanikai és biológiai tisztítás után a Lajvér-patak 26+550 km szelvényébe kerül bevezetésre, a tározó alatt, így annak vízminőségére hatással nincs.

Üzemelő, illetve már felhagyott hulladéklerakó a vízgyűjtőn nem található. A településen a hulladékszállítás megoldott.

A vízgyűjtőn állattartó telep nem található.

Említést érdemel a Fűrésztelepi tározó, mely potenciális szennyező forrás lehet abban az esetben, ha vízeresztés alkalmával a Lajvér-patakba bevezetett víz minősége nem megfelelő.

Pontszerű szennyező források a vízgyűjtő területen

Diffúz szennyező források:

A vízgyűjtő domborzati sajátosságai miatt, elsősorban a mezőgazdasági eredetű diffúz szennyezés a meghatározó. Az erózió miatt jelentősnek minősíthető a diffúz foszforterhelés a tározó vízgyűjtőjén. A diffúz nitrogénterhelés is jelentősnek minősíthető Szálka településen a mezőgazdasági tevékenység miatt. Ugyan a tározót körülvevő domboldalakon elsősorban erdőgazdálkodás folyik, a tápláló vízfolyás felsőbb szakaszit jelentős nitrogén-, illetve foszforterhelés érheti.

A belterületi lefolyásból származó diffúz terhelésnek, a tározó vízminőségére gyakorolt hatása jelenleg nem ismert. Potenciális szennyező forrás lehet Szálka település, illetve közvetlenül a tározó partján létesült Szálkai Szabadidő Központ. A felszíni lefolyásban általában a szennyező anyagok széles skáláját találhatjuk, a belterületeken a természetes növénytakaró csökkenése, valamint a burkolt felületek arányának növekedése megváltoztatja a beszivárgás és a felszíni lefolyás mennyiségi és minőségi jellemzőit.

6. CIANOBAKTÉRIUM ÉS MAKROFITON SZAPORODÁSI POTENCIÁL:

A cianobaktérium vízvirágzás idején fürdőzők körében bőr- és/vagy szemirritáció vagy szénanáthaszerű tünetek is előfordulhatnak, amelyek azonban nem függenek össze a toxintartalommal, hanem inkább a cianobaktériumok kocsonyás burkában megtelepedő heterotróf baktériumok jelenlétének köszönhető. Ugyanakkor a cianobaktériumok koncentrálódhatnak a fürdőhely part közelében, ahol főleg kis gyermekek játszanak, és a toxintartalom elérheti a napi elviselhető felvétel határértékét.

A cianobaktériumok tápanyagigényére vonatkozóan elmondhatjuk, hogy több cianobaktérium faj képes a levegő nitrogénjét megkötni emiatt a szaporodásukat limitáló tápanyag többnyire a foszfor. Ugyanakkor sok cianobaktérium faj nem képes a levegő nitrogénjének megkötésére, tehát tömeges elszaporodásukhoz vízben oldott nitrogén forrásra is szükségük van, bár igényük alulmarad a pl. zöldalgákhoz képest. Így a leggyakrabban előforduló *Microcystin aeruginosa* faj sem képes nitrogén fixációra, ráadásul ez a faj képes a legtoxikusabb toxint, a microcisztint termelni. Ezért igen hasznos, ha van történelmi adatsor a cianobaktériumok előfordulásáról, mert ennek alapján előrejelzések történhetnek, milyen vízvirágzásra lehet számítani. A cianobaktériumok által előidézett vízvirágzás néhány órától több napon keresztül vagy még tovább is megmaradhat, az időjárástól függően (egy szélvihar hirtelen eltünteti, vagy a hosszan tartó nyugodt meleg időjárás fenntartja a vízvirágzást).

A Szálkai Tározó vize gazdag növényi tápanyagban, mind nitrát, mind foszfát ellátottsága jelentős, továbbá a tóban felhalmozódott iszapban is igen nagy mennyiségű tápanyag halmozódott fel. A cianobaktériumok tömeges elszaporodását jelzi a víz virágzása, ugyanúgy, mint más hazai tápanyagban gazdag állóvizekben. Általában a vízvirágzást a nyári magas levegőhőmérséklet (>25°C) és a nyugodt szélcsendes körülmények segítik elő. Az utóbbi években augusztusra a vízen zöldes színű „vízvirágzás” jelenik meg – okai vizsgálatok hiányában még nem feltártak.

Fadd-Domborinál, 2006.08.13-án végzett vizsgálat során kiderült, hogy egy másik, nitrogénfixációra képtelen faj, a *Planktothrix rubescens* tömeges elszaporodása fordult elő - a vizet sárgászöld színezve -, bár a víz hőmérséklet csak 18°C volt. Ez csakis azért fordulhatott elő, mert kellő mennyiségű nitrogénforrás is rendelkezésre állt ennek a fajnak az elszaporodásához. Ugyanakkor Európa északi területein fordul elő tömegesen, ahol a hőmérséklet jóval alul marad a hazai viszonyokhoz képest, ezért szaporodhatott el a hűvösebb körülmények ellenére is. A vízmintában 170 000 trychoma/ml koncentrációban fordult elő, ami több mint 3 millió sejt/ml-t jelent, ha átlagosan 20 sejttel számolunk fonalanként (trychománként). Ez a faj képes ún. microcisztin (májenzimekre ható) hepatotoxint termelni, ezért lényeges, hogy ellenőrizzük toxicitását is. A vizsgálat eredménye alapján lehet döntést hozni a fürdőhely bezárásával kapcsolatban. Mivel a toxicitási teszt eredménye negatív volt, ezért ebben az esetben nem kellett a fürdőhelyet bezárni.

Cianobaktérium célzott vizsgálat 2006 óta nem történt. Így az elmúlt 4 évről sem áll rendelkezésre megfelelő adat annak eldöntésére, hogy főként a nyár végi időszakban mennyire valós kockázat a cianobaktériumok elszaporodása.

A Vízyűjtő-gazdálkodási Tervben és felülvizsgálatában szereplő információk (forrás: www.vizeink.hu) szerint is a Szálkai tórendszer, és benne a Szálkai Strand ökológiai, biológiai, kémiai állapotát nehéz jellemezni az adathiány miatt. Vagyis a szükséges vizsgálatok hiányában nem lehet pontosan meghatározni a valós kockázatot. A helyszíni szemlék alapján kijelenthető, hogy augusztus elejére – főként a kánikulai időszakban - megkezdődik a víz erőteljesebb algásodása, a víz virágzása.

RÖVID TÁVÚ SZENNYEZÉS VESZÉLYÉRE VONATKOZÓ INFORMÁCIÓK:

A pontszerű és diffúz szennyező források alapján kijelenthető, hogy bár a balesetszerű szennyezés kockázata igen alacsony szintű, nem zárható ki teljes mértékben.

A Lajvér patak vízgyűjtőjén a rendkívüli esőzések jelenthetnek kockázatot – a 2010-es év tapasztalatai alapján.

Mivel a vízgyűjtő területen pontszerű szennyező forrás nem található, és a dombvidéken a diffúz források sem jelentősek, rövid távú szennyezéssel nem kell számolni.

Bármely rendkívüli esemény bekövetkezésekor az önkormányzat hatóságunkat azonnal értesíti. A szükséges intézkedéseket – a vízügyi hatóság, valamint a területi vízgazdálkodásért felelős szervezetek bevonásával – a fenntartó önkormányzat kezdeményezi.

A strand fényképfelvételei:

Felhasznált irodalom:

Fürdővíz profil 2011;

www.vizeink.hu Jelentős vízgazdálkodási kérdések 1-15 Alsó-Duna jobb part tervezési alegység területén;

Szálka község honlapja

